Alkan H., Korkmaz M., Tolunay A., 2005. Burdur İli Ormancılık Etkinliklerinin Orman-Halk İlişkileri Kapsamında Değerlendirilmesi. I. Burdur Sempozyumu, 16-19 Kasım 2005, Burdur.

BURDUR İLİ'NDE ORMANCILIK ETKİNLİKLERİNİN ORMAN-HALK İLİŞKİLERİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd.Doç.Dr. Hasan ALKAN* Arş.Gör. Mehmet KORKMAZ*
Yrd.Doç.Dr. Ahmet TOLUNAY*

*SDÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
Orman Ekonomisi Anabilim Dalı 32260 ISPARTA

ÖZET

Orman–halk ilişkilerinin iyi düzeyde olması, hem halkın orman kaynaklarına yönelik ihtiyaçlarının optimal olarak karşılanması, hem de orman kaynaklarının sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde yönetimi ve işletilmesi açısından önemlidir.

Bu bildiride, Burdur İli'nin orman varlığı, ormancılık etkinlikleri ve sağladığı istihdam, ORKÖY kredi ve projeleri, rekreasyonel katkılar, kolektif ve kültürel faydalar ve halkın orman kaynaklarına olan baskıları incelenerek; ormanların insanlar ve çevre üzerindeki etkileri ile insanların ormanlar üzerindeki etkilerinin ortaya konulması ana temayı oluşturmaktadır.

1.GİRİŞ

Kendine has havası, suyu, toprağı, barındırdığı bitki ve hayvanları ile büyük bir canlı organizma olan orman; orman ürünleri üretimi fonksiyonu, hidrolojik fonksiyon, antierozyonel fonksiyon, klimatik fonksiyon, rekreasyon fonksiyonu, ulusal savunma fonksiyonu, bilimsel fonksiyonu, vb. bir çok potansiyel yararları nedeniyle uzunca bir zamandır insan toplulukları tarafından kullanılmaktadır (Özdönmez ve ark. 1996).

İnsanların ormanlardan olan çok yönlü yararlanmaları ve ormanların çevre-insanlara olan etkisi orman-halk ilişkilerinin temelini oluşturmaktadır. Ormanların ürün veya hizmet biçiminde olabilen potansiyel yararlarından bazen birisi, bazen bir kaçı, bazen de tamamı toplumun istekleri ve yöresel koşullara göre ön plana çıkabilmekte ve insanların orman kaynaklarından olan yararlanmaları sonucunda da orman-halk ilişkileri şekillenmektedir. Bu bağlamda, orman-halk ilişkilerini ormanların insanlar ve çevre üzerindeki etkileri ile insanların ormanlara olan etkileri olarak incelemek gerekmektedir (Türker, 1998).

Orman-halk ilişkileri, ormanların insanlar ve çevre üzerindeki etkileri açısından değerlendirildiğinde; bu kaynakların, gerek kırsal gerekse kentsel nüfus açısından ekonomik, sosyal ve hatta kültürel yönlerden çok büyük öneminin olduğu görülmektedir. Nitekim, ormanlarla iç içe olan kırsal nüfus için çok yönlü yararlanma, kentsel nüfus için orman kaynaklarının ürünlerinden ve hizmetlerinden yararlanmanın yanı sıra orman alanlarından yerleşim yeri olarak yararlanma şeklinde de ortaya çıkabilmektedir.

Bu durum, orman-halk ilişkileri konusunun kırsal nüfus ile kentsel nüfusun ormanlarla ilişkisinin birlikte değerlendirilmesi biçiminde ele alınması gereğini ortaya koymuştur.

Bu açıdan orman-halk ilişkilerinin hedef kitlesini; dar anlamıyla orman içi ve bitişiğinde yaşayan köylüler, öteki kırsal kesimler, yasama ve danışma organları, yürütme organları, ormancılık meslek kuruluşları ve diğer sivil toplum kuruluşları, yükseköğretim kurumları, orman ürünleri endüstrisi ve ticareti ile uğraşan kişi ve kuruluşlar, medya kuruluşları, avcılar, su üreticileri, rekreasyoncular, turistler vb. olmak üzere geniş toplum kesimleri oluşturmaktadır (Geray, 1995; Özdönmez ve ark, 1999).

Orman-halk ilişkileri, insanların ormanlar üzerindeki etkileri açısından incelendiğinde; başlangıçta serbest ve gelişigüzel olarak yapılan yararlanmanın yerini zamanla sınırlı ve planlı yararlanma çabalarına bıraktığı, buna rağmen ormanların günümüzdeki yayılış düzenlerinin belirlenmesinde ve ormansızlaşmada en önemli etkenin yararlanmalar olduğu görülmektedir.

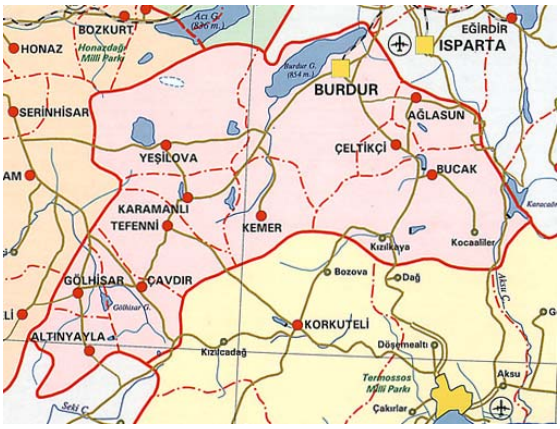
Anılan nedenlerle, orman-halk ilişkilerinin düzenlenmesi, bu kaynağın sürekliliğinin sağlanması ve insanların orman kaynaklarından olan beklentilerinin optimal olarak karşılanabilmesi bakımından önemlidir.

Bu bildiride, Burdur İli orman kaynaklarının durumu, ormancılık etkinlikleri, orman kaynaklarının yöresel kalkınmaya katkıları ve halkın orman kaynaklarına olan baskısı incelenerek, orman-halk ilişkilerinin mevcut durumu belirlenmiştir.

2. MATERYAL ve YÖNTEM

2.1. Araştırma Alanının Tanıtımı

Burdur İli, Akdeniz Bölgesi'nin Göller Yöresi'nde 36^0-53′ ve 37^0-50′ kuzey enlemleri ile 29^0-24′ ve 30^0-53′ doğu boylamları arasında yer almaktadır. Kuzeydoğu, doğu ve güneyden Isparta İli'nin Keçiborlu, Merkez ve Sütçüler İlçeleriyle, Antalya İli'nin Merkez ve Korkuteli İlçeleri, güneybatı ve batıdan Muğla İli ve Denizli İli'nin Çameli, Acıpayam, Çanak İlçeleri, kuzeyden de Afyon İli'nin Dazkırı İlçesi ile komşu olan ilin konumu Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Burdur İli'nin Konumu

Karasal iklimin hakim olduğu ilde yazlar sıcak, kışlar ise soğuktur. Sıcaklık -16,7°C ile +39,6°C arasında değişim göstermektedir. Yıllık ortalama yağış 443 mm'dir.

1923 yılından beri il statüsünde olan Burdur'da 11 ilçe, 2 bucak, 189 köy ve 24 belediye bulunmaktadır (Anonim, 1996). İlin toplam nüfusu 256803 olup, bunun 139897'si şehirlerde (%54,48) ve 116 906'sı köylerde yaşamaktadır. Burdur İli'nde 42 orman içi, 128 orman kenarı olmak üzere 170 orman köyünde toplam 73505 kişi yaşamaktadır. Kırsal alandan il merkezine göç alan Burdur, aynı zamanda çevre illere yapılan göçler nedeniyle de göç veren bir kenttir. İldeki okuma-yazma oranı (% 89.7) Türkiye ortalamasının üzerindedir (URL 1).

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından 81 il için yapılan sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında Burdur 31. sırada yer almaktadır. İlçeler için yapılan değerlendirmenin sonuçlarına göre; 872 ilçe arasında merkez ilçe 78, Bucak 184, Gölhisar 260, Altınyayla 268, Karamanlı 301, Tefenni 396, Çeltikçi 406, Ağlasun 412, Kemer 444, Yeşilova 456 ve Çavdır 471'inci sırada bulunmaktadır (Dinçer ve Özaslan, 2004).

İldeki faal nüfusun yaklaşık yüzde 61'i tarım sektörü (tarım ve hayvancılık) ile ormancılık sektöründe istihdam edilmektedir. Bu değerle Burdur, iller sıralamasında 23. sırayı almaktadır. Bu sektördeki istihdamın yüzde 98.4'ü ise tarım iş kolunda yoğunlaşmaktadır (Anonim, 1996).

2.2. Araştırmada Kullanılan Materyaller ve Yöntem

Arazi çalışmaları sırasında elde edilen bilgi ve dokümanlar ile ilgili orman işletme müdürlüklerinin kayıtları, İl Çevre ve Orman Müdürlüğü kayıtları ve çeşitli

kamu kurum ve kuruluşlarından elde edilen istatistiki bilgiler araştırma materyali olarak kullanılmıştır.

Çalışma kapsamında bazı orman köylerinde gözlem ve mülakatlar (yapısal olmayan) yapılarak mevcut durum, sorunlar ve beklentiler hakkında veriler elde edilmiştir. Ayrıca, kentsel nüfus açısından da değerlendirme yapılabilmesi için başta kent ormanı olmak üzere rekreatif olanaklar sağlayan alanlarda da incelemeler yapılmıştır. Arazi çalışmalarında gözlemlenen ve incelenen yerler hakkında notlar alınmış, ayrıca çalışma alanı fotoğraflanmıştır.

Toplanan bilgilerin orman kaynaklarının durumu, ormancılık etkinlikleri ve orman suçları gibi ana başlıklar halinde dökümü yapıldıktan sonra orman kaynaklarının halka sağladığı katkı ve insanların orman kaynaklarına olan baskıları ilişkiye getirilmiş, elde edilen diğer bilgilerle birlikte sonuca ulaşılmıştır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1. Burdur İli Orman Varlığı

Burdur İli'nin orman varlığı ve işletme şefliklerine dağılımı Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1. Burdur İli Orman Varlığı ve İşletme Şefliklerine Dağılımı

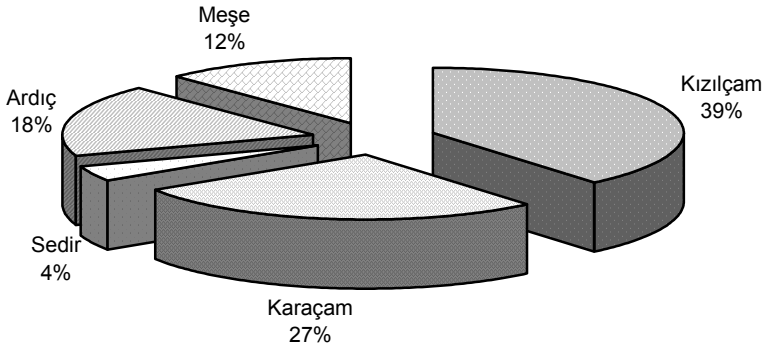
İşletme Müdürlüğü	İşletme Şefliği	ORMANLIK SAHA						Ormanlık Toplam	Ormansız Saha
		Koru			Baltalık				
		İyi	Bozuk	Toplam	İyi	Bozuk	Toplam		
		ha.	ha.	ha.	ha.	ha.	ha.	ha.	ha.
Burdur	Burdur	8824	18910	27734		8849	8849	36583	56160
	Ağlasun	10300	7865	18165		10840	10840	29005	25993
	Çamoluk	9916	5075	14991		316	316	15307	16986
	Kemer	7538	2455	9993				9993	34939
	Yeşilova	12862	16286	29148		13595	13595	42743	67162
	TOPLAM	**49440**	**50591**	**100031**		**33600**	**33600**	**133631**	**201240**
Gölhisar	Gölhisar	9944	3265	13209	36	1886	1922	15131	10105
	Gölova	12200	5182	17382		9637	9637	27019	35995
	Dirmil	10115	4402	14517	26	1102	1128	15645	4513
	İbecik	5517	3178	8695	248	664	912	9607	62229
	Tefenni	10336	9700	20036				20036	5327
	TOPLAM	**48142**	**25727**	**73869**	**310**	**13289**	**13599**	**87468**	**118169**
Bucak	Bucak	9448	3498	12946		6350	6350	19296	8974
	Melli	8099	6373	14472		780	780	15252	3717
	Pamucak	10004	1660	11664		399	399	12063	2687
	Çamlık	10527	1036	11563		142	142	11705	4176
	Uğurlu	8149	3358	11507		4594	4594	16101	4718
	Kestel	7637	4218	11855		10724	10724	22579	20633
	TOPLAM	**53864**	**20143**	**74007**		**22989**	**22989**	**96996**	**44905**

Kaynak: Isparta Orman Bölge Müdürlüğü Kayıtları

Burdur İli, orman varlığı yüzdesi (%47'si ormanlarla kaplı) ve kişi başına düşen orman alanı (1.2 ha ile dünya ortalamasına yakın) bakımından Türkiye ortalamasından (%26 ve 0.34 ha) daha iyi bir değere sahiptir. İlin genel ormanlık sahası 682409 ha olup, bu alanın 318095 ha.'ı orman ve 364314 ha.'ı ise açıklık saha şeklindedir. Ormanlık sahanın 151446 ha.'ı normal koru, 96461 ha.'ı bozuk koru, 310 ha.'ı normal baltalık ve 69878 ha.'ı da bozuk koruluk alandır. İlin koruluk orman serveti 15362640 m^3 ve baltalık orman serveti 46609 sterdir. İlde en çok orman alanına sahip olan orman işletme müdürlüğü Burdur'dur. Bunu sırasıyla Bucak ve Gölhisar izlemektedir. Burdur Orman İşletme Müdürlüğü ormanlarının %75'i, Gölhisar Orman İşletme Müdürlüğü ormanlarının %84'ü ve Bucak Orman İşletme Müdürlüğü ormanlarının da %76'sı koru ormanı şeklinde işletilmektedir.

Koru ormanlarının yıllık ortalama etası 171997 m^3, ormanların toplam artımı ise 333156 m^3'tür. Türkiye genelinde ağaç serveti artımının yaklaşık %78'i üretime verilmektedir. Bu oran Burdur İli ormanları için %55 civarındadır. Bunun en önemli nedenleri, ilde bulunan ormanların daha genç ve ormanlar içerisinde muhafaza karakterli işletme sınıflarının fazla olmasıdır.

Burdur İli'nde kızılçam, karaçam, sedir, göknar, ardıç, meşe, fıstıkçamı ve sığla yayılış gösteren asli türlerdir. Kızılçam 84064 ha, karaçam 58124 ha, sedir 8361 ha, ardıç 38855 ha, göknar 69 ha, meşe 26367 ha, fıstıkçamı 112 ha ve sığla ağacı 5 ha'lık alan kaplamaktadır. Orman kuran asli türlerin dağılımı Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2. Burdur İli'nde Yayılış Gösteren Asli Orman Ağacı Türlerinin Oransal Dağılımı

3.2. Ormancılık Etkinlikleri

Burdur İli'nde orman kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi, orman ürünlerine olan ihtiyacın karşılanması, bu kapsamda istihdam sağlanması ve yöre halkının kalkındırılmasına yönelik bir takım etkinliklerin yapılması Burdur, Gölhisar ve Bucak Orman İşletme Müdürlükleri ile birlikte İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nün ilgili birimlerince yerine getirilmektedir. Bu birimler aşağıdaki gibidir.

İl Çevre ve Orman Müdürlüğü	• Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolu Şube Müdürlüğü • Orman Köy İlişkileri Şube Müdürlüğü • Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü. • Etüd Proje Şube Müdürlüğü

3.2.1. Odun Hammaddesi ve Odun Dışı Orman Ürünleri Üretimi Etkinlikleri

Odun hammaddesi ve odun dışı orman ürünleri üretiminin, bu ürünlere olan talebin karşılanması ve üretim sırasında yöre halkının işlendirilmesi şeklinde iki farklı katkısı bulunmaktadır.

Burdur İli'nde imalat sanayinde iş gücünün iş kollarına göre dağılımında orman ürünleri ve mobilya sanayi % 11'lik bir paya sahiptir. İlde, odun hammaddesi talep eden en önemli endüstri kolu orman ürünleri endüstrisidir. Bu alandaki yatırımlar genellikle kereste, yonga-levha endüstrisi ve ambalaj endüstrisine yönelmiştir. Diğer orman ürünleri sanayi dalları ise kaplama endüstrisi, emprenye endüstrisi ve mobilya endüstrisidir (Ekizoğlu, 1992). Ayrıca, çatılık, lambri ve lata halinde üretilen yarı işlenmiş kereste, İstanbul ve Ankara başta olmak üzere çeşitli illere pazarlanmaktadır.

İlde faaliyet gösteren bu kuruluşlar, orman varlığının iyi sayılabilecek bir düzeyde olması ve Antalya, Denizli ve Muğla gibi odun hammaddesinin satın alınabileceği pazarlara yakınlığı nedeniyle çabuk ve kaliteli hammadde temin imkanlarına sahiptir.

İl, orman ürünleri sanayii bakımından aranan orman ağacı türlerinin doğal yayılış gösterdiği bir vejetasyon tipine sahiptir. Yörede imalat sanayiinin en çok tercih ettiği (%90) tür olan kızılçam (Sütçü, 1998) aynı zamanda Akdeniz Bölgesi'nin genel karakteristiğine uygun olarak en geniş yayılışı (%39) göstermektedir. Dolayısıyla yetiştirilen ve üretimi yapılan türler itibariyle orman ürünleri sanayinin gelişmesi bakımından Burdur İli önemli bir potansiyele sahiptir.

Türkiye'de ormancılık sektörü, işsizliğin yoğun ve birey başına gelirin düşük olduğu geri kalmış bölgelerde etkinlik göstermesi nedeniyle; istihdam hacmi yaratması, bölgesel gelişmeye katkısı, gelir dağılımını düzenlemesi ve kitlesel göçleri önleme gibi ülkenin makro hedeflerine hizmet eden stratejik bir sektördür (Geray, 1995). Örneğin istihdam sağlama bakımından 64 sektör içinde 17. sıradadır. Çevre ve Orman Bakanlığı yılda 15 milyon adam gün işlendirme olanağı sağlamaktadır (Anonim; 2001)

Orman köylüleri, ormancılık mevzuatının öngördüğü biçimde ağaçlandırma, odun ve odun dışı orman ürünleri üretimi, orman yollarının yapımı ve bakımı, yangın ve koruma gibi temel ormancılık etkinliklerinde işlendirilmektedir (OGM, 1996). Köylerin en önemli ekonomik girdileri genellikle odun hammaddesi üretimi (kesme, sürütme ve taşıma) işlerinden sağlanan gelirlerden oluşmaktadır.

Burdur, Gölhisar ve Bucak Orman İşletme Müdürlüklerinin 2002, 2003 ve 2004 yılı üretim etkinlikleri çerçevesinde yapılan ödemeler Çizelge 2'de verilmiştir. Üretim etkinliklerine yönelik olarak yapılan bu ödemeler, kesme aşamasından, ürünlerin depoya kadar getirilmesine kadar yapılan süreci kapsamaktadır. Bu süreçte yapılan ödemelerin tamamı bu etkinlikler sonucu oluşan işlendirmenin parasal değerini göstermektedir. Üretim, yörede yerel düzeyde örgütlenmiş tarımsal kalkınma kooperatifleri ile il dışından gelen işçilere yaptırılmaktadır.

Çizelge 2. Odun Hammaddesi Üretimine İlişkin Yapılan Ödemeler

	2002	**2003**	**2004**
Kesme	440.626.756.000	749.814.929.000	1.229.263.806.000
Sürütme	554.678.298.000	836.312.025.000	1.502.019.430.000
Yükleme	95.551.273.000	128.340.593.000	218.670.014.000
Nakliyat	524.386.676.000	380.712.105.968	1.200.305.106.000
İstif	76.433.804.000	96.583.051.000	185.634.439.000
İstihkak fazlalıkları	153.606.616.000	230.779.260.000	394.451.747.000
Ölçme ve diğer giderler	146.380.491.000	208.851.435.000	272.410.529.000
Toplam	**1.991.663.914.000**	**2.631.393.398.968**	**5.002.755.071.000**

Kaynak: Burdur, Gölhisar ve Bucak Orman İşletme Müdürlüğü Ödenek ve Harcama Cetvelleri

Çizelge 3'te, çeşitli ormancılık etkinliklerine yönelik yapılan harcamalar görülmektedir. Gençleştirmeden, gençlik bakımı, koruma, sıklık bakımı ve orman yangınları ile mücadeleye kadar olan çalışmaları kapsayan bu etkinlikler, orman kaynakların sürekliliğini ve verimliliğini sağlamaya yönelik yapılan yatırımları ifade etmektedir. Bu kapsamda yapılan harcamalar, yaratılan istihdamın parasal ifadesi olmakta ve bu değer yöre halkına aktarılmaktadır.

Çizelge 3. Çeşitli Ormancılık Etkinlikleri İçin Yapılan Harcamalar

	2002	2003	2004
Tabi Gençleştirme	59.982.247.000	85.176.571.000	103.563.512.000
Gençlik Bakımı	141.707.676.000	110.513.297.000	147.776.210.000
Gençlikte Koruma	60.592.021.000	49.524.362.000	83.830.926.000
Sıklık Bakımı	22.186.314.000	63.999.032.000	112.935.027.000
Suni Gençleştirme	91.809.848.000	76.654.181.000	107.616.473.000
Kültür Bakımı	79.617.721.000	48.415.101.000	69.972.302.000
Kültür Sahalarında Koruma	30.156.721.000	5.593.000.000	57.621.990.000
Orman Yangınları Ön. ve Müc. Gid	82.319.743.000	100.819.244.000	103.203.273.000
Orman Koruma	6.068.342.000	859.624.000	162.888.383.000
Toplam	574.440.633.000	541.554.412.000	949.408.096.000

Kaynak: Burdur, Gölhisar ve Bucak Orman İşletme Müdürlüğü Ödenek ve Harcama Cetvelleri

Bunun yanında çeşitli ormancılık etkinliklerinin yerine getirilmesinde işlendirilen işçilere 2002-2004 döneminde ödenen ücretler Çizelge 4'te gösterilmiştir.

Çizelge 4. Orman İşletme Müdürlükleri'nde İşlendirilen İşçilere Ödenen Ücretler

	2002	2003	2004
Daimi İşçi Ücretleri	243.522.512.000	322.892.125.000	352.725.666.000
Mevsimlik İşçi Ücretleri	341.736.424.000	520.172.391.000	568.560.818.000
Toplam	**585.258.936.000**	**843.064.516.000**	**921.286.484.000**

Kaynak: Burdur, Gölhisar ve Bucak Orman İşletme Müdürlüğü Ödenek ve Harcama Cetvelleri

Çizelge 4'de görüldüğü gibi orman işletmelerinde mevsimlik olarak işlendirme yoğun olarak yapılmaktadır. Bunun en önemli nedeni ormancılık etkinliklerinin mevsimsel olarak çeşitlenmesinden kaynaklanmaktadır.

Çizelge 5'te ise, Burdur İli'nde orman işletmeleri tarafından yapılan harcamaların (halka sağlanan kaynak) İşletme Müdürlüklerine dağılımı verilmiştir. Görüldüğü gibi, Bucak Orman İşletme Müdürlüğü'nün orman kaynaklarının yönetimine yönelik yaptığı harcamalar diğer işletme müdürlüklerine göre daha fazladır. Bunu sırasıyla Burdur ve Gölhisar Orman İşletme Müdürlükleri izlemektedir. Bunun en önemli nedeni, Bucak Orman İşletme Müdürlüğü'ndeki ormanların daha verimli oluşu ve odun hammaddesi üretiminin fazla oluşudur.

Çizelge 5. Yapılan Harcamaların Orman İşletme Müdürlüklerine Dağılımı

İşletme Müdürlükleri	Üretim Giderleri	Gençleştirme-Bakım-Koruma Giderleri	Genel Yönetim Giderleri
Gölhisar	1.063.924.650.000	258.484.052.000	257.638.378.000
Bucak	2.373.259.979.000	430.908.724.000	384.835.686.000
Burdur	1.565.570.442.000	260.015.320.000	278.812.420.000
Burdur İli Toplam	**5.002.755.071.000**	**949.408.096.000**	**921.286.484.000**

Ormanlardan elde edilen ürünler sadece odun hammaddesi ile sınırlı değildir. Son yıllarda öneminin daha iyi anlaşılmasına paralel olarak ormancılıkla ilgili planlama çalışmalarında da yer verilmeye başlanan odun dışı orman ürünleri üretimi de değer yaratma bakımından önemli bir potansiyele sahiptir. Çizelge 6'da Burdur İli'ndeki odun dışı orman ürünleri ve üretimine ilişkin bilgiler görülmektedir. Buna göre, Burdur Orman İşletme Müdürlüğü gerek tür çeşitliliği, gerekse üretim miktarı bakımından ön plana çıkan işletme Müdürlüğü olmaktadır. İşletmede, 2004 yılında üretimi yapılan adaçayı, kekik, mersin yaprağı, sandal meyvesi, çam ibresi ve ardıç tohumu üretimi sonucunda oluşan ekonomik değer 277000 YTL'dir (Anonim, 2005).

Çizelge 6. Odun Dışı Orman Ürünlerinin Yayılışı ve Tahmini Ürün Miktarları

Ürün Adı	İşletme Müdürlüğü	Yaklaşık Yayılış Alanı (ha)	Ürün Miktarı Tahmini (kg)
Kekik	Burdur	2500	55000
	Gölhisar	570	11000
	Bucak	8620	173000
Çalba	Burdur	2500	20000
	Gölhisar	300	2500
	Bucak	685	42700
Adaçayı	Burdur	700	3000
	Gölhisar	500	4500
Mersin Dalı	Burdur	1000	10000
	Bucak	3300	357000
Ardıç Tohumu	Burdur	3300	38000
Sandal Meyvesi	Burdur	200	1000
	Bucak	745	45000
Sumak	Burdur	200	1000
	Bucak	350	8000
Fıstık Çamı Kozalağı	Burdur	65	15000
Harnup	Bucak	300	38000
Laden	Bucak	400	6800
Reçine	Bucak	1000	100000
	Gölhisar	500	50000
Çıralı Çam Kök Odun	Burdur	2600	39000000
	Gölhisar	2900	43500000
	Bucak	4300	64500000

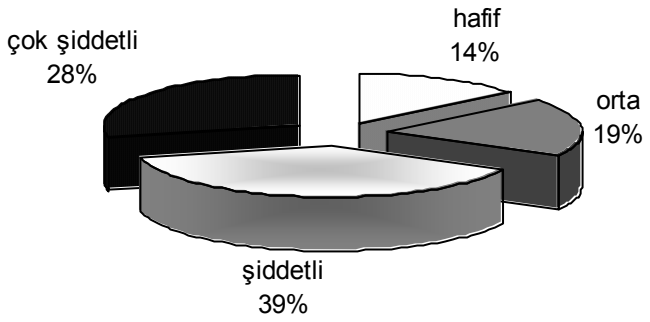
Kaynak: Anonim 2004, Türkiye Ormanlarında Odun Dışı Ürünler, Çevre ve Orman Bakanlığı, OGM, Ankara

3.2.2. Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Etkinlikleri

Erozyon, Burdur İli'nde önemli bir sorundur. Özellikle su erozyonu taban araziler hariç hemen hemen her yerde kendini göstermektedir. İldeki erozyon durumu Şekil 3'de gösterilmiştir.

Şekil 3 incelendiğinde Burdur İli'nin % 28'inde çok şiddetli ve %39'unda şiddetli erozyonun olduğu görülmektedir. Bu açıdan ilde erozyon kontrolü çalışmaları çok büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle, 1950'li yıllardan itibaren erozyonla mücadele çalışmaları yapılmaya başlanmış ve günümüze değin (2004 yılı sonu itibariyle) toplam 16605 ha erozyon kontrolü çalışması, 35946 ha ağaçlandırma

çalışması, 1128 ha rehabilitasyon çalışması, 993 ha özel ağaçlandırma çalışması ve 600 ha mera ıslah çalışması yapılmıştır.

Şekil 3. Burdur İli Arazilerinde Erozyon Durumu
Kaynak: Burdur İli Arazi Varlığı, T.C. Başbakanlık Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1996

2005 yılı içerisinde; 2000 ha ağaçlandırma, 3350 ha erozyon kontrolü ve 400 ha rehabilitasyon sahasında bakım çalışması yapılmıştır.Ayrıca 2005 yılı programında 900 ha erozyon kontrolü ve 1000 ha rehabilitasyon tesis çalışması bulunmaktadır. Bu çalışmalarla hem yöre halkına daha iyi bir çevre ve yaşama ortamı sağlama için çaba harcanmakta hem de bu çalışmalarda istihdam yaratılmaktadır.

3.2.3. Rekreasyonel Etkinlikler

Yakın zaman kadar orman-halk ilişkileri kapsamında genellikle orman-köylü ilişkileri ele alınmış ve ormanların faydaları dar bir kapsamda değerlendirilmiştir. Ancak, günümüzde ülke nüfusunun yarıdan fazlası kentlerde yaşamaktadır. 2000 yılı nüfus sayımı istatistiklerine göre Burdur İli'nde bu oran %54,48'dir. Dolayısıyla ormanların başta rekreatif faydaları olmak üzere diğer kolektif kültürel yararları da önem kazanmıştır.

Burdur İlinde rekreasyonel etkinlikler kapsamında değerlendirilebilecek mesire alanları şu şekilde sıralanmaktadır:

- Karamanlı-Sarmısaklıoluk Mesire Yeri
- Yeşilova – Salda Gölü Mesire Yeri
- Bucak-Seydiköy Mesire Yeri

- Gölhisar-Boğrudelik Mesire Yeri
- Gölhisar-Bezirgen Mesire Yeri

Bunun yanında Burdur Gölü, Karataş Gölü, Salda Gölü, Yarışlı Gölü, Gölhisar Gölü ve Çorak Göl rekreasyonel olarak değerlendirilebilecek diğer alanlardır.

Burdur kent merkezinde yaşayan insanların rekreasyonel, sportif ve doğa turizmi gibi etkinlikleri yerine getirebilmesi amacıyla Burdur Orman İşletme Müdürlüğü tarafından şehir merkezine 9 km mesafede kent ormanı tesis edilmiştir. Kent ormanı içerisinde, uzun doğa yürüyüşleri, tırmanma, göl manzarasının seyri gibi etkinlikler ile birlikte orman içerisinde bulunan bitki ve hayvan türleri hakkında bilgilendirme olanakları halka sunulmuştur. Alanda tanıtım levhaları ve kent ormanı müzesi bulunmaktadır. Ayrıca, dumansız piknik etkinliklerinin yapılabildiği kent ormanında çocuklara yönelik park üniteleri de bulunmaktadır.

3.2.4. Orman Köylerinin Kalkındırılmasına Yönelik Etkinlikler

Burdur İli'nin demografik yapısı incelendiğinde toplam nüfusun yarıya yakının (%46) kırsalda yaşadığı ve kırsal nüfusun (116906) yaklaşık % 63'ünün orman köylerinde (73505) bulunduğu görülmektedir. Orman köylerinde yaşayan kırsal halk oldukça olumsuz koşullarda hayatını devam ettirmektedir. Ormanların içinde ve bitişiğinde yaşayan köylülerin sosyo-ekonomik yönden kalkındırılmasına yönelik olarak ORKÖY tarafından çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. Burdur ORKÖY Şube Müdürlüğü kayıtlarına göre 2005 yılına kadar 2624 proje uygulaması gerçekleştirilmiştir. Bu projelerin çeşitleri ve adetleri aşağıda özetlenmiştir:

<u>Sosyal Amaçlı Krediler</u>

Dam Örtülüğü (752 adet)
Isıtma Pişirme (203 adet)

<u>Ekonomik Amaçlı Krediler</u>

- ***Ferdi Krediler***

Meyvecilik	(21 adet)	Süt Sığırcılığı	(665 adet)
Besi Sığırcılığı	(412 adet)	Koyunculuk	(68 adet)
Arıcılık	(199 adet)	Seracılık	(23 adet)
Tavukçuluk	(4 adet)	Motorlu Testere	(20 adet)
Motorlu Bez Dokuma Atölyesi	(11 adet)	El Sanatları (Halı)	(145 adet)

- ***Kooperatif Kredileri***

Süt Soğutma Tankı	(4 adet)	Halıcılık	(2 adet)
Ambalaj Fabrikası	(1 adet)	Alet-ekipman	(2 adet)
Leblebi Fabrikası	(1 adet)		

2003 yılında 12 köyde 39 kişiye 246 853.000.000 TL (ödeneğin tamamı) ve 2004 yılında da 15 köyde 52 kişiye 397.550.000.000 TL tutarında süt sığırcılığı kredisi verilmiştir. 2005 yılında orman köylerine süt sığırcılığı kredisi verilmesi için ayrılan ödenek miktarı 440.000 YTL'dir.

ORKÖY tarafından son yıllarda verilen destekler, süt üretimine yönelik büyükbaş hayvancılığı destekleme amacına yöneliktir. Bunun en önemli nedeni, Burdur İli'nde süt ürünleri işleme sanayindeki gelişmeye paralel olarak pazarlama olanaklarının iyi durumda olmasıdır. Burdur Tarım İl Müdürlüğü verilerine göre 1988 yılında 133.927 ton olan süt üretimi, 1989 yılında 142.814 ton, 1990 yılında 183.000 ton ve 1995 yılında 209.700 ton olarak gerçekleşmiştir (Anonim, 1996). Bunun yanında ormanlar üzerindeki olumsuz etkisinden dolayı kıl keçisi sayısının azaltılmasını destekleme düşüncesi de diğer bir neden olarak sayılabilir. Yıllar itibariyle hayvan sayılarındaki değişim incelendiğinde sığır ve koyun sayısının arttığı, keçi sayısının ise azaldığı görülmektedir (Çizelge 7).

Çizelge 7. Burdur İli'nde Yıllara Göre Hayvan Sayısı Değişimi

Yıllar	Sığır		Koyun		Keçi	
1996	109403	-	157490	-	213146	-
1997	116903	6,9	150717	-4,3	172868	-18,9
1998	118013	0,9	161181	6,9	141868	-17,9
1999	121238	2,7	155326	-3,6	125880	-11,3
2000	119904	-1,1	167856	8,1	115372	-8,3
2001	119091	0,7	185311	10,4	104564	-9,4

Kaynak: Bölgesel Gelişim Raporu (I), Batı Akdeniz Bölgesi, TOBB

3.3. Orman Suçları

İnsanların orman kaynaklarına olan gereksinimlerinin giderek artması sonucunda, bu kaynaklardan yasal yararlanma yanında, yasal olmayan yararlanmalar da olabilmektedir. Bunun sonucunda hızlı bir ormansızlaşma yaşanmaktadır. Bu durumu görmek için Burdur İli'nde 1999-2004 yıllarında işlenen orman suçları çizelge haline getirilmiştir (Çizelge 8). Yasal olmayan yararlanmaların miktarı ve niteliği gibi özellikleri aynı zamanda halkın orman kaynaklarına olan bakış açısının ortaya konması bakımından da önem taşımaktadır.

Çizelge 8 incelendiğinde, suç adedi itibariyle otlatma ve kesme suçlarının il genelinde ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Otlatma suçlarının sayısı, yıllar itibariyle çok önemli bir değişiklik göstermemekle beraber, suça konu hayvan sayısında belirgin bir düşüş görülmektedir.

Çizelge 8. Burdur İli'nde İşlenen Orman Suçlarının Yıllara Göre Dağılımı (1999-2004)

		Burdur							Bucak						
Suç Türü		**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**Ortalama**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**Ortalama**
Kesme	**Suç adeti**	36	16	16	22	4	17	22	33	41	34	30	15	12	33
	m^3	68	31	29	81	16	33	52	107	79	138	68	41	43	95
	kental	37	22	18	5	-	43	25	44	101	94	53	60	140	98
Nakil	**Suç adeti**	4	4	9	9	6	3	7	2	4	7	6	7	8	7
	m^3	-	1	-	23	4	-	6	2	5	-	1	19	3	6
	kental	29	31	5	17	21	1	21	-	1	15	97	41	51	41
Bulun.	**Suç adeti**	10	11	11	16	8	16	14	16	13	17	9	8	9	14
	m^3	4	2	5	3	2	7	5	3	9	6	4	-	3	5
	kental	37	27	18	31	18	53	37	36	18	19	37	30	21	32
Sarf	**Suç adeti**	-	-	3	2	2	2	2	4	1	-	1	1	-	1
	m^3	-	-	4	1	1	1	1	5	-	-	1	2	-	2
	kental	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Açma	**Suç adeti**	6	7	1	-	-	9	5	13	8	5	7	10	8	10
	dekar	2	9	-	-	-	21	6	8	2	4	6	7	1	6
	m^3	-	2	-	-	-	1	1	3	-	-	1	-	-	1
	kental	-	5	1	-	-	3	2	-	2	-	1	1	-	1
İşgal	**Suç adeti**	12	12	6	7	7	14	12	9	5	15	11	8	2	10
	dekar	28	24	12	13	11	16	21	4	38	34	26	1	1	21
Otlat.	**Suç adeti**	91	144	100	89	72	91	117	93	59	47	65	62	69	79
	Hay say.	10018	15652	11443	10384	6685	7016	12240	4575	3818	2613	3643	3873	3011	4307

		Gölhisar							Burdur İli Toplamı						
Suç Türü		**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**Ortalama**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**Ortalama**
Kesme	**Suç adeti**	26	25	29	19	14	20	27	95	82	79	71	33	49	68
	m^3	45	48	35	31	118	21	60	220	158	202	180	175	97	172
	kental	46	39	19	38	22	125	58	127	162	131	96	82	308	151
Nakil	**Suç adeti**	14	10	5	8	9	3	10	20	18	21	23	22	14	20
	m^3	2	-	-	1	-	-	1	4	6	-	25	23	3	10
	kental	9	17	4	34	4	4	14	38	49	24	148	66	56	64
Bulun.	**Suç adeti**	12	26	21	24	13	7	21	38	50	49	49	29	32	41
	m^3	9	14	4	10	1	-	8	16	25	15	17	3	10	14
	kental	14	32	91	26	54	12	46	87	77	128	94	102	86	96
Sarf	**Suç adeti**	-	3	1	-	-	-	1	4	4	4	3	3	2	3
	m^3	-	2	1	-	-	-	1	5	2	5	2	3	1	3
	kental	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1
Açma	**Suç adeti**	1	31	21	7	6	20	17	20	46	27	14	16	37	27
	dekar	1	24	56	4	4	16	21	11	35	60	10	11	38	28
	m^3	-	-	-	-	-	-	-	3	2	-	1	-	1	1
	kental	2	-	44	8	8	23	17	2	7	45	9	9	26	16
İşgal	**Suç adeti**	14	14	7	31	26	11	21	35	31	28	49	41	27	35
	dekar	13	25	11	37	28	18	26	45	87	57	76	50	35	57
Otlat.	**Suç adeti**	16	24	28	25	41	40	35	200	227	175	179	175	200	193
	Hay say.	801	2583	1831	1179	2152	1584	2026	15394	22053	15897	15206	12710	11611	15477

Kaynak: Isparta Orman Bölge Müdürlüğü, Koruma Şube Müdürlüğü

Bu düşüşte süt sığırcılığını destekleyen politikaların rolünün yanında, keçi otlatmacılığına yönelik yasal düzenlemelerin ve bu düzenlemelere göre yapılan denetimin sıklığı etkili olmaktadır.

Kesme suçu sayısında yıllar itibariyle belirgin bir düşüşün yaşandığı, ancak sayıdaki bu azalışın kesme suçundan zarar gören emvale aynı oranda yansımadığı göze çarpmaktadır. Bunun yanında zarar gören emvalin son yıllarda yakacak odun niteliğinde değerlendirildiği, suçlarda zarar gören emvalin kental olarak değerlendirilmesinden anlaşılmaktadır. Diğer suçlarda ise, hem sayı hem de zarar gören emval ya da alan itibariyle belirgin bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Burdur, Bucak ve Gölhisar Orman İşletme Müdürlükleri sınırları içerisinde işlenen orman suçları ayrı ayrı incelenerek aşağıda belirtilmiştir.

Kesme suçu Bucak ve Gölhisar Orman İşletme Müdürlüklerinde daha fazladır. Nakil suçu en fazla Bucak Orman İşletme Müdürlüğünde işlenmekte olup, bunu sırasıyla Burdur ve Gölhisar izlemektedir. Bulundurmada sıralama; Gölhisar, Burdur ve Bucak şeklindedir.

Açma ve yerleşme suçlarının sayısına göre sıralama; Gölhisar, Bucak ve Burdur Orman İşletme Müdürlüğü şeklindedir. Gölhisar'da bu eylem sonucu tahrip olan alan, Bucak ve Burdur Orman İşletme Müdürlüklerinin tahrip olan alanların toplamından daha fazladır.

İşgal ve faydalanma suçları en fazla Gölhisar'dadır. Bu suçlarda zarar gören orman alanı diğer işletme müdürlüklerinde zarar gören orman alanı toplamına eşittir.
Otlatma suçları sayı itibariyle en fazla Burdur Orman İşletme Müdürlüğü'nde görülmektedir. Bunu sırasıyla Bucak ve Gölhisar izlemektedir. Otlatma suçuna konu hayvan sayıları incelendiğinde, ortalama 12240 hayvan ile Burdur'un, Gölhisar ve Bucak'tan yaklaşık 5-6 kat daha fazla olduğu dikkat çekmektedir.

3.4. Orman Yangınları

Ülkemizde meydana gelen orman yangınlarının % 4'ü yıldırım, % 14'ü kasti, % 39'u dikkatsizlik ve % 43'ü de bilinmeyen nedenlerden meydana gelmektedir. Yangınların % 96'sı insan kaynaklıdır. Burdur İli'nde son 5 yılda çıkan orman yangınlarının işletme müdürlükleri itibariyle sayısal ve alansal dağılımı Çizelge 9'daki gibidir.

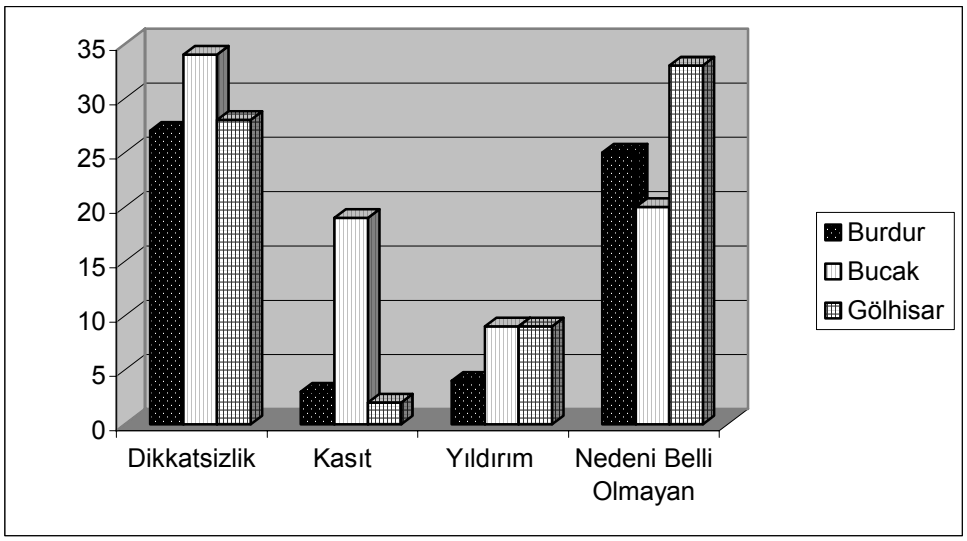
Çizelge 9. Burdur İli'nde Meydana Gelen Orman Yangınlarının Dağılımı

İşl. Müd	2000		2001		2002		2003		2004	
	Sayı	Alan (ha)	Sayı	Alan (ha)	Sayı	Alan (ha)	Sayı	Alan (ha)	Sayı	Alan (ha)
Burdur	2	8,7	3	29,45	2	8,2	2	4,5	3	23,7
Bucak	14	16,45	8	5,16	9	5,33	11	1,76	8	1,91
Gölhisar	3	0,1	7	2,05	3	0,73	9	4,25	12	3,43
Toplam	**19**	**25,25**	**18**	**36,66**	**14**	**14,26**	**22**	**10,51**	**23**	**29,04**

Kaynak: Isparta Orm. Böl. Müd, Koruma Şube Müdürlüğü

Çizelge 9 incelendiğinde Burdur ve Bucak Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içerisinde meydana gelen yangınların sayısında yıllar itibariyle önemli düzeyde değişim olmazken, Gölhisar'da önemli düzeyde artış söz konusudur. En çok yangının görüldüğü işletme müdürlüğü Bucak'tır.

Bu değişimlerin daha iyi açıklanabilmesi için son 10 yılda (1995-2004) meydana gelen yangınların nedenlerini incelenmiş ve aşağıda Şekil 4'de gösterilmiştir.

Şekil 4. Burdur İli'nde Meydana Gelen Orman Yangınlarının Nedenleri (On yıllık)
Kaynak: Isparta Orman Bölge Müdürlüğü, Koruma Şube Müdürlüğü

Şekil 4'de görüldüğü gibi Bucak Orman İşletme Müdürlüğündeki suçlarda kasıt önemli bir yer tutmaktadır. Nedeni belli olmayan suçlar da dikkate alındığında konu daha önemli bir hale gelmektedir. Özetle dikkatsizlik ve nedeni belli olmayan nedenlerle çıkan yangınlar üç orman işletme müdürlüğünde de yüksektir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sağladıkları odun ve odun dışı orman ürünlerin yanında, erozyonu önleme, iklim rejimi düzenleme, su ve oksijen üretme, rekreatif değerler yaratma gibi çevresel etkileri nedeniyle ormanlar, insanlar için ekonomik ve sosyal açıdan çok büyük değer

taşıyan doğal kaynakların başında gelmektedir. Öte yandan, gerek orman köylülerinin gerekse kentlilerin orman kaynaklarından olan beklentileri ise, bu kaynaklar üzerindeki baskıyı oluşturmaktadır. Nüfusunun önemli bir bölümünün ormanla iç içe yaşadığı Burdur İli'nde sosyo-ekonomik gelişme önemli ölçüde orman kaynaklarına bağlıdır. Bu nedenle de orman-halk ilişkileri oldukça önemlidir.

%47'si ormanlarla kaplı olan (Türkiye ortalaması %26) Burdur İli orman varlığı olarak şanslı sayılabilecek illerimizdendir. İldeki orman yayılışı Batı Akdeniz Bölgesi'nin genel karakteristiklerini taşımaktadır. Kişi başına düşen orman alanı (1.2 ha ile dünya ortalamasına yakın) bakımından da Türkiye ortalamasından (0.34 ha) daha iyi bir değere sahiptir. Yöre, uygun yetişme ortamı koşulları nedeniyle zengin bir flora ve fauna çeşitliliğine sahiptir. Ormanlar genç ve gelecek vadeden bir yapıdadır. Orman işletmelerinin özellikle üretim etkinliklerinin iyi düzeyde olması ve diğer etkinliklerle birlikte yöre halkına işlendirme olanaklarının sağlanması nedeniyle orman-halk ilişkileri genel yapı itibariyle iyi olarak nitelendirilebilecek bir düzeydedir. Bunda ildeki okuma yazma oranın oldukça yüksek olmasının ve halkın bu konuda giderek bilinçlenmesinin rolü de bulunmaktadır. Bununla birlikte bazı çabalarla orman-halk ilişkilerinin daha iyi hale getirilebilmesi ormanlarımızın sürekliliği ve halkın kalkındırılması için hayati öneme sahiptir. Bu çabalar şu şekilde sıralanmaktadır:

- Orman varlığının geliştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanmasına ilişkin çalışmalar yöre halkına bir ekonomik girdi sağlayacağı gibi, il için tehlikeli boyutlarda olan erozyonu önleme ve etkilerini azaltma açısından da yararlı olacaktır. Bu nedenle orman varlığının miktar ve kalitesinin arttırılmasına yönelik çalışmalara aralıksız devam edilmelidir. Ormanların miktar olarak arttırılması kadar kalitesinin arttırılması da önemlidir. Bu kapsamda izleme süreci başlamış olan sürdürebilir orman yönetimi çalışmaları önemsenmelidir.
- Orman ürünleri sanayi bakımından, aranan orman ağacı türlerinin doğal yayılış gösterdiği bir vejetasyon tipine sahip olan ilde, pazarlama koşullarının uygunluğu da dikkate alındığında bu sektör açısından önemli bir potansiyelin olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu noktada endüstri işletmeleri ve orman işletmeleri arasındaki koordinasyon arttırılmalıdır.
- Orman kaynakları içerisinde usulsüz otlatma, yörede en önemli sorunlardan birisidir. Yöre içerisinde Burdur Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içerisinde,

bu sorun daha büyük boyutlardadır. Bunun en önemli göstergesi, işlenen suçun sayısı ve bu suçlara konu hayvan sayısının fazla olmasıdır. Özellikle son yıllarda, sütün pazarlama olanaklarının bölgede gelişmesi ile süt sığırcılığının ve buna bağlı olarak süt üretiminin arttığı görülmektedir. Buna ek olarak keçi otlatmacılığına yönelik yasal kısıtlamalar sonucunda yıllar itibariyle keçi sayısında belirgin bir azalma görülmektedir. Ancak, her ne kadar yukarıda belirtilen nedenler de olsa keçinin özellikle ekolojik açıdan hassas yerler ile, erozyon kontrol ve ağaçlandırma sahalarında usulsüz bir şekilde otlatılmasına devam edilmektedir. Yörede Yörük kültürünün hakim olması nedeniyle, geleneksel olarak yapılan keçi yetiştiriciliğinin tamamen ortadan kaldırılması mümkün olmayacaktır. Bu kapsamda mevcut orman kaynakları içerisinde ve yakınında bulunan meraların otlatma planları yapılarak keçi otlatılması kontrol altına alındığı taktirde bu zarar düzeyi en aza indirilebilecektir. Ayrıca, yörede silvopastoral üretim sistemlerinin uygulanabilir olduğu mer'a ve otlaklar belirlenmeli, bu tür alanlarda silvopastoral üretim sistemlerinin sürdürülebilir orman yönetimi prensiplerine bağlı olarak geliştirilmesi ile ormanda otlatmacılık sağlıklı bir politikaya kavuşturulmalıdır. .

- Ormanlar üzerindeki olumsuz baskının azaltılması ve orman-halk ilişkilerinin iyileştirilmesi amacıyla faaliyet gösteren ORKÖY'ün yatırım ve destekleme önceliklerinin belirlenmesi, bunun için de gerekli araştırmaların yapılması gerekmektedir. Mevcut haliyle faaliyetlerini yöre için önemli bir potansiyel olan süt sığırcılığının geliştirilmesi odaklandıran ORKÖY'ün bu politikası yerindedir. Bununla birlikte bu çalışmaların çeşitlendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Örneğin, Bucak Orman İşletme Müdürlüğü'nde üretimin tamamına yakını yöre halkına yaptırılırken; Burdur Orman İşletme Müdürlüğü'nde ise, yaklaşık %70-80'ni dışardan gelen işçilere yaptırılmaktadır. Bunun en önemli nedeni, bu işi yapabilecek bilgi ve beceriye sahip olan kişilerin azlığıdır. ORKÖY'ün bu yönde de çalışma yapması (örnek: motorlu testere desteği ve eğitimi gibi) yararlı olacaktır. Ayrıca, orman köylerinin bir araya gelerek oluşturacakları kooperatifleşme çalışmaları desteklenmeli, mevcut kooperatiflerin etkin olarak orman işçiliğine yönelik çalışmaları sağlanmalıdır.

- Burdur İli, mağaraları, kayalıkları, farklı yetişme ortamı özellikleri, fauna ve flora zenginlikleri ve gölleri ile doğa tabanlı turizm etkinlikleri için büyük bir potansiyele sahiptir. Yörenin Batı Akdeniz Turizm Merkezlerine (Antalya-Muğla) yakınlığı da bu gelişme için önemli bir fırsat olarak değerlendirilmelidir. Doğa tabanlı turizm etkinliklerinin geliştirilmesi, hem iç hem de dış turizm taleplerinin karşılanmasının yanında, ülke ekonomisine ve yerel ekonomiye önemli ekonomik girdiler sağlayabilecektir.

TEŞEKKÜR

Araştırmanın gerek büro gerekse arazi aşamalarında yakın destek ve yardımlarını gördüğümüz Burdur Orman İşletme Müdürlüğü Burdur Orman İşletme Şefi Sayın K. Hale ORHAN ve Isparta Orman İşletme Müdürlüğü Isparta Orman İşletme Şefi Sayın Sibel KORKMAZ' a teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

Anonim 1996; Burdur İli Raporu, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, DPT Yayınları, YN:2463, Ankara.

Anonim, 2001 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyon Raporu (Ormancılık) Yayın No: DPT 2631-ÖİK.547, Ankara, 2001.

Anonim, 2005; Burdur Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergelerine İlişkin Taslak Rapor, Burdur Orman İşletme Müdürlüğü.

Dinçer B ve M. Özaslan, 2004; İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, DPT Yayınları, Ankara

Ekizoğlu, A., 1992; Akdeniz Bölgesinde Orman Ürünleri Endüstrisinin Sektörel Dokudaki Yeri ve Önemi Türkiye Akdeniz Bölgesi Ormanları ve Ormancılığına İlişkin Bilimsel Yaklaşımlar İÜOF Orman Araştırma ve Uygulama Merkezi Müd. Yay. No: 1, İstanbul

Geray, A.U, 1995; Orman Kaynaklarının Yönetimi, DPT Yayınları, ISBN:975-19-1917-7, Ankara.

OGM, 1996; Asli Orman Ürünlerinin Üretim İşlerine Ait 288 Sayılı Tebliğ, Orman Genel Müdürlüğü, Ankara.

Özdönmez M., **A. Akesen, A. Ekizoğlu; 1999,** Halkla İlişkiler, İ.Ü. Yayın No: 4225, ISBN: 975-404-559-3, İstanbul

Özdönmez M., T. İstanbullu, A. Akesen, ve A. Ekizoğlu 1996; Ormancılık Politikası, ÜYN:3968, OFYN:435, ISBN:975-404-429-5, İstanbul.

Sütçü, A., 1998; Isparta Yöresinde Orman Ürünleri Endüstrisinin Durumu ve Gelişim Olanakları Üzerine İncelemeler, SDÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Türker, M., F., **1998,** Orman İşletmeciliği, KTÜ Orman Fakültesi Ders Notları Serisi, Yayın No: 52, Trabzon

URL-1 2000 yılı Nüfus Sayımı İstatistikleri, http://www.die.gov.tr/konularr/nufusSayimi.htm